

Jozef Bača

Príspevok na seminár „DELTA KREDIT“ 9.3.2015. o 16:00.

Úvodná poznámka:

Tento môj príspevok obsahuje témy, ktoré boli počas veľkej väčšiny doby, vypracovávaná nového dlhodobého programu KDH súčasťou programového dokumentu. Až v záverečnej fáze tvorby programu boli z textu odstránené zásahom niektorých členov užšieho politického vedenia KDH. Súčasná podoba spracovania tém je prepracovanou rozšírenou podobou spracovania.

Najpodstatnejšou spoločnou vlastnosťou týchto tém je ich vysoká aktuálnosť a dôležitosť pre obdobie najbližších desaťročí. Inak sú veľmi rôznorodé a preto je najlepšie tento príspevok nazvať ako „príčinným“ názvom, za ktorý som zvolil:

***Len pre to, že sa budeme tváriť, že nie sú (neexistujú),
tieto problémy neprestanú existovať***

Hlavné témy príspevku:

- A. Osobný účet obyvateľa a príbeh o troch grošoch, vrátane princípu „Práca pre každého“ a ústavného zákona o zákaze zadlženia štátneho a všetkých ostatných verejných rozpočtov
- B. Genetické inžinierstvo – výzva budúcich pokolení
- C. Umelá inteligencia vo svete človeka a človek vo svete umelej inteligencie
- D. Kvantifikácia v politickej činnosti

A. Osobný účet obyvateľa a príbeh o troch grošoch, vrátane princípu „Práca pre každého“

Kľúč ku riešeniu krízy v Slovenskej republike a v Európe z pohľadu ekonomickej a rodinnej politiky

(Niektoré myšlienky rozpracované už v rámci programových téz Peter Čiernik a kolektív: Silné regióny – silné Slovensko – Ludová múdrosť „O TROCH GROŠOCH“ v živote každého z nás – prelom r.2006/2007; prvýkrát prezentované ako celok na kolokviu Inštitútu LOGOS a následne na fóre KDH pod názvom Dialóg pre Slovensko v r. 2012)

1. Východisková situácia spoločnosti

Starnúca a vymierajúca spoločnosť, ako je naša slovenská a európska, potrebuje systémové riešenie pre svoju udržateľnú existenciu.

Slovenské obyvateľstvo starne a to v týchto súvislostiach:

- 1.1 ľudia neskoršie zomierajú,
- 1.2 rodí sa menej detí,
- 1.3 mladí ľudia odchádzajú do zahraničia a stávajú sa súčasťou iného národného systému,
- 1.4 slovenská spoločnosť čelí riziku sociálnych výbuchov zo sociálne nižších vrstiev obyvateľstva,
- 1.5 európska kultúra prestala byť exportnou kultúrou a sama je pod demograficko-kultúrno-politickým tlakom invázií kultúr.

2. Spôsobené ťažkosti

Zmenšujúci sa počet ľudí v aktívnom veku musí prispievať na živobytie

- zvyšujúcemu sa počtu dôchodcov,
- veľkému počtu nezamestnaných

a tiež

- na výchovu a vzdelávanie detí a mládeže,
- na zdravotnú starostlivosť pre všetky vyššie uvedené skupiny.

3. Riešenia

Sociálny systém,

ktorý dokáže riešiť súčasné starnutie obyvateľstva na Slovensku, ale aj v rámci celej európskej/kresťanskej kultúry,

musí byť zároveň:

- spravodlivý a efektívny,
- zásluhový a solidárny

Najdôležitejším princípom je zásada PRÁCA PRE KAŽDÉHO, KTO CHCE PRACOVAŤ.

Práca je viac, ako len zdrojom obživy pre človeka a jeho blízkych. Práca dáva človeku dôstojnosť. **Je nedôstojné a nespravodlivé, ak je schopnosť ľudí pracovať premrhávaná a súčasne s tým chýbajú v národnom systéme zdroje na prevádzku rozpočtového, sociálneho a zdravotného systému štátu.**

Jedným z riešení je postupné posúvanie odchodu do dôchodku a čakanie na vstup moderných technológií 3. tisícročia (roboty, umelá inteligencia) do tvorby tovarov a služieb.

Zvyšovanie veku odchodu do dôchodku je pri vysokej nezamestnanosti mladších ľudí ako nespravodlivé, tak i neefektívne.

Ďalším riešením môže byť import ľudských zdrojov pre SR z kultúrne blízkych krajín – potreba zabezpečenia prepojenia Ruska a jeho satelitov (Euroázijskej únie) s Európskou úniou kvôli voľnému pohybu osôb.

Základ nášho riešenia: OSOBNÝ ÚCET OBYVATEĽA, založený na zložkách:

- 3.1 Poctivé hospodárenie
- 3.2 Kvalitná tvorba informačných zdrojov pre spoločenské plánovanie
- 3.3 Riadenie ľudských zdrojov v rámci pravidiel otvorenej európskej spoločnosti
- 3.4 Súbežné nástroje

3.1 Poctivé hospodárenie:

- Vo všeobecnosti žiť na SPOTREBNÝ dlh je nezodpovedné,
- všetci, vrátane novorodencov, sme zadlžení.
- Našťastie máme euro, takže NBS nemôže pod tlakom vlády vydávať inflačné peniaze (inflácia je skrytou nespravodlivou daňou),
- žiaľ i Európska ústredná banka je momentálne pod tlakom niektorých európskych vlád a politickej reprezentácie E.Ú. vydávať inflačné peniaze v súvislosti s finančnou krízou,
- **Presadíme ústavný zákon zakazujúci zadĺženie štátneho a ostatných verejných rozpočtov a postupné eliminovanie existujúcich zadĺžení.** Umožnené bude výhradne príjmové/dôchodkové zadĺžovanie verejných rozpočtov, t. j. splácanie úveru je vyžadovateľné len z konkrétneho projektu, na ktorý bolo financovanie poskytnuté a nie zo všeobecného rozpočtu.

3.2 Kvalitná tvorba informačných zdrojov pre spoločenské plánovanie, na účely čoho je potrebné:

- vytvoriť informačné zdroje pre zhromaždenie údajov o sociálnej situácii potenciálne sociálne výbušných častí obyvateľstva,
- vytvoriť informačné zdroje pre zhromaždenie údajov o demograficko-kultúrno-politickom tlaku invázií kultúr,
- vytvoriť informačné zdroje pre zhromažďovanie údajov o úniku ľudských zdrojov vyprodukovaných slovenskou spoločnosťou – „brain drain – únik mozgov“, „výpredaj žien na vydaj“ do bohatších štátov sveta a výpredaj menej kvalifikovanej „lacnej pracovnej sily“ v remeselníckych oblastiach a službách.

3.3 Riadenie ľudských zdrojov v rámci pravidiel otvorenej európskej spoločnosti vytvára potrebu opatrení:

- zavedenie analyticko-hospodárskej evidencie, prostredníctvom ktorej budú pre každého obyvateľa Slovenskej republiky vedené spoločenské výdavky a príjmy súvisiace s jeho životom,

- povinnosti a ďalšie náležitosti budú uzákonené ÚSTAVNÝM ZÁKONOM,
- Výdavkové okruhy OÚO:
  - cena výchovy a vzdelávania – všetky investičné a prevádzkové výdavky súvisiace s prevádzkou príslušnej inštitúcie, u ktorej obyvateľ získava výchovu alebo vzdelanie, vrátane výdavkov štátnych, komunálnych, príp. iných inštitúcií a pod. v oblasti školstva a ďalších prepojených oblastiach – všetko prepočítané na príslušného obyvateľa, znížené o obyvateľom znášané sumy;
  - cena zdravotnej starostlivosti – všetky investičné a prevádzkové výdavky súvisiace s prevádzkou príslušnej inštitúcie, u ktorej obyvateľ získava zdravotnícke služby a tovar, vrátane výdavkov štátnych a komunálnych inštitúcií štátnej správy a pod. v oblasti zdravotníctva prepočítané na príslušného obyvateľa, znížené o obyvateľom znášané sumy;
  - je dôležité si uvedomiť, ako je definovaná prijímaná služba – napr. pobyt v pôrodnici ide len na 50% na OÚO matky a druhých 50% výdavkov ide na OÚO novorodenca, náklady na OČR matky či otca idú plne na OÚO dieťaťa;
  - stav na OÚO bude ku koncu každého kalendárneho roka upravený o úradne stanovenú hodnotu inflácie.
- Príjmové okruhy OÚO:
  - prvotné krytie OÚO je vyúčtovaním všetkých priamych a nepriamych daní a iných platieb v prospech verejných rozpočtov a to už od narodenia človeka (napr. DPH platené pri kúpe plienok, mlieka, liekov, ďalej alikvótna čiastka dane z nehnuteľností atď.),
  - obyvateľ po dosiahnutí plnoletosti začne byť povinný splácať spoločnosti debet na svojom účte, pričom splácanie sa rozvrhne na dobu do očakávaného konca aktívnej pracovnej činnosti obyvateľa, so zohľadnením očakávanej inflácie a to i na priebežnej ročnej báze podľa meniaceho sa údaja o očakávanej inflácii,
  - povinnosť plnoletého občana splácať debet na účte môže byť pozastavená v prípade pokračujúceho vzdelávania, v prípade zdravotných dôvodov, alebo v prípade registrácie ako nezamestnaného,
  - prípade, že plnoletý obyvateľ nebude stanoveným spôsobom splácať debet na svojom OÚO a jeho povinnosť nebude oprávnene pozastavená (napr. odchod do iného daňovo-sociálneho územia a pod.), bude splácanie debetu na OÚO ako pohľadávka štátu vymáhaná všetkými legitímnymi národnými a medzinárodnými prostriedkami,
  - v prípade, že OÚO obyvateľa dosiahne kreditmi nulový stav, jeho splácanie sa nastaví na úroveň „čistého prispievateľa do systému“ a to až do chvíle, kedy by na ňom opäť vznikli debety,
  - OÚO môže byť krytý aj jednorázovým splatením alebo splácaním zo zdrojov inej fyzickej alebo právnickej osoby (príspevok zamestnávateľa, životné poistenie a pod.),
  - „Čistý prispievateľ do systému“ má právo 50% zo svojho príspevku asigovať maximálne 2 osobám ako ich priamy dôchodok, z ktorého sa

do 50% použije na krytie prípadne debetného OÚO určeného prijímateľa a zvyšok sa doručí určenej osobe. Určené osoby budú predovšetkým rodičia, prípadne deti (princíp 3 grošov),

- rodičia, ktorí sa postarajú o kvalitnú výchovu nových ľudských zdrojov, budú sa môcť na svoje deti spoľahnúť v starobe vo forme prijímania asigovaných príspevkov; tí, ktorí deti nemôžu mať a tí, ktorí ich nechcú mať, majú možnosť si počas života nasporiť. Naopak, plodenie detí bez ich kvalitnej výchovy sa „nevypláca“ – neinkasujú sa žiadne asignácie.

3.4 Iné nástroje:

Súbežne s OÚO bežia obvyklé komerčné schémy sociálneho a zdravotného poistenia.

Osobný účet obyvateľa predstavuje úplne nový spravodlivý a efektívny prístup k spoločenským tovarom a službám, ktoré je potrebné zabezpečovať pre slovenskú a európsku spoločnosť v zásadne sa meniacich spoločenských podmienkach.

Je možný vďaka v ostatných rokoch prebiehajúcej informatizácii spoločnosti ako napr. elektronická zdravotná karta obyvateľa, ktoré preukazujú technickú riešiteľnosť daného prístupu.

B. Genetické inžinierstvo – výzva budúcich pokolení

- Genetické inžinierstvo prechádza postupným vývojom svojho hospodárskeho využitia.
- V oblasti ľudských vlastností je jednoznačným cieľom priebežné vylepšovanie ľudských vlastností, najmä
  - inteligencie všetkých druhov a
  - telesnej kvality ľudského tela, až po čo najrozsiahlejšie odstránenie telesnej chybovosti a škaredosti medzi ľuďmi.
- Po obdobiach negativisticky chápanej eugeniky a triviálnych pokusov o vykriženie lepšej ľudskej rasy prichádza nová, moderná cesta.
  - V súčasnosti je táto technológia rovnako nedostupná ako boli pred určitým časom mobily, a ktorá sa určitej dobe stane rovnako ako mobily všeobecne dostupným nástrojom pre zlepšenie života
  - Na rozdiel od mobilov však nebude možné obstaranú genetickú výbavu priebežne meniť, aspoň momentálne sa to tak javí.
- Novému splodenému človeku budú parametre vyberať jeho rodičia, nie on sám. Preto je táto téma nesmierne citlivá.
  - Zatiaľ vhodným minimalistickým stanoviskom sa javí uvedomenie si, koľko zla spôsobujú medzi ľuďmi psychické a telesné poruchy a telesná a psychická škaredosť - koľko závidi, nenávidi, komplexov menejcennosti a z toho vyplývajúcich tráum.
  - Uvedomme si, aké pozitívne môže byť genetické inžinierstvo, ak ani jedno dievča nebude musieť slovami modernej pesničky položiť otázku: "Mama, prečo nie som pekná. Mama, povedz, aspoň neklam!"

- Zároveň ľudstvo stojí pred historickou nevyhnutnosťou v súčasnej historickej epoche osídliť povrch Mesiaca, Marsu, obežnú dráhu Venuše a príľahlý medziplanetárny priestor.
  - Je aj úlohou genetického inžinierstva vyrobiť také potravinové a úžitkové rastliny a zvieratá, ktoré človeku túto historickú nevyhnutnosť uľahčia a zefektívnia.

C. Umelá inteligencia vo svete človeka a človek vo svete umelej inteligencie

- Ľudská spoločnosť v tejto dobe prechádza procesom intelligenčnej revolúcie, predstavovanej vytváraním stále obrovských kapacít pamätania a spracovania údajov.
  - Vytvára sa umelá inteligencia, neporovnateľne výkonnejšia ako ľudská.
- Bodom zlomu je stav, keď existujúca umelá inteligencia n-tej generácie, ešte vytvorená ľuďmi, sama vyvinie umelú inteligenciu n+1-vej generácie.
- Zásadné otázky sú:
  - Aké bude po bode zlomu postavenie U.I. v ľudskom svete ľudí, aké bude postavenie ľudí vo svete umelej inteligencie?
  - Kedy, v akom štádiu a akými nástrojmi sa podelíme s UI o právo spravovať spoločnosť, možno o volebné právo. Ako vylúčiť riziko, že UI odoberie volebné právo ľuďom?
  - Nie je ľahké odpovedať na tieto otázky odpovedať, ale je zodpovedné mať v programe priebežné spracovávanie postoja k tejto téme.

D. Kvantifikácia v politickej činnosti

- Politická činnosť je činnosť zameraná na dosahovanie konkrétnych zámerov v riadení ľudskej spoločnosti.
  - Politická činnosť sama o sebe nemá zmysel. Zmysel jej dávajú až konkrétne politické programové ciele a ich uskutočňovanie.
  - Úspešnosť politiky je preto meraná prostredníctvom kvantifikácie vytýčených cieľov a prostredníctvom kvantifikácie miery ich naplnenia.
  - Pre objektivnosť hodnotenia úspešnosti konkrétnych politikov, skupín politikov, celých politických orgánov je nevyhnutné požadovať, aby títo politici mali jasne definované zložky svojho programu a aby sa v pravidelných intervaloch kvantifikovala miera naplnenia týchto programových bodov. Iba tak je možné prevádzkovať funkčnú a motivovanú politickú stranu a hnutiu.

- Táto otázka je v politickej strane osobitne dôležitá, pretože ide o systém, ktorý nie je ovplyvňovaný dlhodobými hospodárskymi motiváciami majiteľa, ale často krátkodobými oportunistickými motiváciami. Tento systém je často hýbaný nie prácou, ale intrigami, politika je nahrádzaná zákulisným politikárčením.
  - Aby politický subjekt vedel vytvoriť motivujúce prostredie pre svoj skutočný rozvoj, je absolútne podstatné, aby nútil svojich funkcionárov na všetkých úrovniach verejne publikovať svoj politický program a politické ciele a následne niest' úspech alebo zniest' politickú zodpovednosť za ich plnenie alebo neplnenie.
  - Inak bude politický subjekt ovládnutý funkcionármi, ktorí používajú politiku nie v zodpovednosti voči svojim členom a občanom, ale len na dosahovanie svojich osobných záujmov a besne sa držiach svojich funkcionárskych stoličiek bez ohľadu na objektívnu kvalitu ich práce.
- Preto je potrebné vypracovať efektívny vnútrostranícky systém vytyčovania merateľných politických programových cieľov, ktoré budú časovo zosúladené s volebnými obdobiami danej úrovne hnutia a verejnej volenej funkcie.
  - Po uplynutí dotknutého obdobia dôjde k verejnému vyhodnoteniu miery splnenia, ku kvantifikácii úspešnosti príslušného funkcionára alebo orgánu hnutia alebo verejnej volenej funkcie.